

מפגש מס' 128

דף למנחה

איוב ל"ח - מ"ב

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק ל"ח - מענה ה' הראשון - נפלאות הבריאה

פרק ל"ט - מענה ה' הראשון - השגחת ה' על בעלי החיים

פרק מ' - מ"א - מענה ה' השני - תיאור עוצמת בהמות ולויתן

פרק מ"ב - אחרית איוב

הקדמה

השאלה המרכזית שסביבה נסב הדיון בספר איוב, בין איוב לרעיו, הייתה מדוע באו על איוב הסבל והייסורים. סיפור הפתיחה אמנם הבהיר לנו, הקוראים, שמדובר בניסיון של השטן שה' נענה לו. אולם, איוב ורעיו לא היו מודעים לכך וניסו למצוא הסבר והגיון בהתרחשויות. הוויכוח מסתיים בשתיקתם של הרעים, אשר אינם מסוגלים להמשיך בדיון עם איוב. בעקבות זאת אליהוא לוקח יזמה ונותן מענה משמעותי (ל"ב-ל"ז), ובעקבותיו מגיע מענה ה' לאיוב מן הסערה (ל"ח-מ"א). לבסוף - איוב נכנע מלפני ה', וחוזרים לסיפור המסגרת - תיאור אחריתו של איוב: ה' גוער ברעי איוב, ומבהיר שלא דיברו נכונה; איוב מתפלל בעד רעיו; ה' שב את שבות איוב וחיוו שבים למסלול תקין וטוב, אפילו יותר משהיו בעבר (מ"ב).

מעני ה' ותגובות איוב						מעני אליהוא					
מענה איוב וסוף דבר	מענה ה' השני	מענה ה' הראשון	מענה ה' השני	מענה ה' השלישי	מענה הראשון	מענה הרביעי	מענה השני	מענה השלישי	מענה הראשון	מענה השני	מענה השלישי
מב	מא	מ	מ	לט	לח	לז	לו	לה	לג	לד	לב

לימוד מעמיק

מענה ה' ואחרית איוב

עם סיומו של הספר, עומדות לפנינו כמה שאלות:

- מה ענה ה' לאיוב?
- מהי התשובה שניתנה בספר לשאלת הייסורים?
- מה איפשר לאיוב לקבל שפע טוב בסופו של הסיפור?
- האמנם הכל שב כבראשונה, כאילו לא קרה כלום? האמנם "סוף טוב הכל טוב"?

ננסה לתת מענה לשאלות אלה מתוך עיון בפרקים האחרונים של הספר.

חלק א - בין איוב לאלקיו

מענה ה' לאיוב איננו מתייחס כלל לטענותיו וקושיותיו של איוב שעלו במהלך הספר. ה' מתגלה לאיוב ומתאר באריכות רבה את נפלאות הבריאה (ל"ח) וההשגחה על קיום בעלי החיים (ל"ט), ולאחר מכן, כשאיוב לא משתכנע מכך, הוא מוסיף לתאר את שליטת ה' בבהמות ובליוותן - בעלי החיים העוצמתיים ביותר (מ'-מ"א). התיאורים באים כסדרה של שאלות רטוריות המופנות אל איוב.

שאלה לעיון:

קראו את הפרקים, שימו לב לתיאורים המופיעים בהם, ומתוך כך נסו לחשוב - מהי המסקנה העולה מתיאורים אלה ומסגנון כתיבתם כשאלות רטוריות? מה רוצה ה' לומר לאיוב בעזרת תיאורים אלה?
(מומלץ לצפות בסרטון [מאת הרב ד"ר יואל בן נון](#) לפרק ל"ח, ובסרטון [נוסף לפרק ל"ט](#), ולקרוא את דבריו של [פרופ' יהודה פליקס](#)).

בפרק ל"ח מתוארת הבריאה של עולם הטבע הדומם:

ייסוד הארץ - איפה היית בְּיַסְדֵי אֶרֶץ הַגֵּד אִם יָדַעְתָּ בִּינָה: מִי שָׁם מִמְדִּיָּה כִּי תִדַע אוּ מִי נָטָה עָלֶיךָ קוֹ: עַל מֶה אֲדַגִּיחַ הַטְּבָעוֹ אוּ מִי יָרָה אֶבֶן פְּנֵתָה: בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים (ד-ז).

הגבלת הים - וַיִּסְךְ בַּדְּלָתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מִרְחֹם יֵצֵא: בְּשׂוּמֵי עֲנָן לְבָשׁוּ וְעַרְפֵּל חֲתַלְתּוּ: וְאֶשְׁבֵּר עָלָיו חֲקֵי וְאֲשִׁים בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם: וְאִמְרָ עַד פֶּה תִבּוֹא וְלֹא תִסְפִּי וּפֹא יִשִׁית בְּגֵאוֹן גְּלִיךְ (ח-יא).

היום והלילה - הַמֵּימִיךָ צִוִּיתָ בִּקְר יָדַעְתָּה הַשָּׁחַר מִקְמוֹ... (ל"ח יב-טו).

המוות - הַנְּגִלוּ לְךָ שְׁעָרֵי מוֹת וְשַׁעֲרֵי צְלָמוֹת תִּרְאֶה (ל"ח יז).

האור והחושך - אִי זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֵּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ אִי זֶה מִקְמוֹ (ל"ח יט).

הגשם והמשקעים - הַבָּאֵת אֶל אֲצִרוֹת שָׁלֵג וְאוֹצְרוֹת בְּרֵד תִּרְאֶה... מִי פִלַּג לְשִׁטְף תִּעְלֶה וְדֶרֶךְ לַחֲזִי קְלוֹת: לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מְדַבֵּר לֹא אָדָם בּוֹ: לְהַשְׁבִּיעַ שָׁאָה וּמִשָּׂאָה וּלְהַצְמִיחַ מִצֵּא דָשָׁא: הִישׁ לְמִטֵּר אֶב אוּ מִי הוֹלִיד אֲגִלִּי טָל: מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶךְ וּכְפֹר שָׁמַיִם מִי יִלְדוּ... הַתְּרִים לְעֵב קוֹלְךָ וְשִׁפְעַת מִיָּם תִּכְסֶּךָ: הַתְּשַׁלַּח בְּרָקִים וַיִּלְכוּ וַיִּאֲמְרוּ לְךָ הִנְנוּ (ל"ח כב-לד).

גרמי השמים - הַתְּקַשֵּׁר מַעֲדָנוֹת כִּימָה אוּ מִשְׁכוֹת כְּסִיל תִּפְתַּח (ל"ח לא-לג).

פרק ל"ט עוסק בבעלי החיים, ובהשגחת ה' על קיומם וייחודם:

אריה - הַשְּׁגַחַה עַל פִּרְנָסוֹתָי: הַתְּצוּד לְלִבֵּי טָרֶף וְחַיִּית כְּפִירִים תִּמְלֹא: כִּי יִשְׁחוּ בְּמַעֲזוֹנוֹת יִשְׁבוּ בְּסֶפֶד לָמוֹ אָרֶב (ל"ח, לט-מ).

עורב - הַשְּׁגַחַה עַל פִּרְנָסוֹתָי: הַתְּצוּד לְלִבֵּי טָרֶף וְחַיִּית כְּפִירִים תִּמְלֹא: כִּי יִשְׁחוּ בְּמַעֲזוֹנוֹת יִשְׁבוּ בְּסֶפֶד לָמוֹ אָרֶב (ל"ח, לט-מ).

יעל - הַשְּׁגַחַה עַל הַלִּידָה: הַיָּדַעְתָּ עַת לִדְתָּ יַעֲלֵי סֹלַע חֲלָל אֵילוֹת תִּשְׁמֹר: תִּסְפֹּר יָרְחִים תִּמְלֹאנָה וַיִּדַּעְתָּ עַת לְדַתְנָה: תִּכְרַענָה וַיִּלְדִּיָּהוּ תִּפְלַחנָה חֲבִלֵיהֶם תִּשְׁלַחנָה: יַחֲלְמוּ בְּנֵיהֶם יִרְבוּ בְּבֶר יֵצֵאוּ וְלֹא שָׁבוּ לָמוֹ (ל"ט, א-ד).

חופשיות הפרא והראם: מִי שֶׁלַח פִּרְא חֲפָשִׁי וּמִסְרֹת עָרוֹד מִי פִתַּח... (ה-ח); הַיֵּאֱבָה רִים עֲבַדְךָ אִם יִלִּין עַל אֲבוֹסְךָ... (ט-יב).

קיום ביצים נטושות של עופות: כָּנָף רִנְנִים נֶעְלָסָה אִם אֲבָרָה חֲסִידָה וְנִצָּה: כִּי תֵעִזֵב לְאָרֶץ בְּצִיָּה וְעַל עֶפְרָת תִּחַמָּם: וְתִשָּׁכַח כִּי רָגַל תִּזְוָרָה וְחַיִּית הַשְּׂדֵה תִדְוֹשָׁה... (יג-ז).

גבורת הסוס: הַתֵּתֵן לְסוֹס גְּבוּרָה הַתְּלַבִּישׁ צִוָּאָרוֹ רַעְמָה: הַתְּרַעֲיִשְׁנוּ פְּאָרְבָּה הוּד נָחַד אֵימָה: יַחְפְּרוּ בְעֵמֶק וְיִשִּׁישׁ בְּכַח יֵצֵא לְקִרְאֵת נִשְׁקִי: יִשְׁחַק לְפַחַד וְלֹא יַחַת וְלֹא יִשׁוּב מִפְּנֵי חֶרֶב: עָלָיו תִּרְנָה אֲשֶׁפָּה לֶהֱב חֲנִית וְכִידוֹן: בְּרַעַשׁ וְרָגוּזוּ יִגְמָא אָרֶץ וְלֹא יֵאֱמִין כִּי קוֹל שׁוֹפָר: בְּדֵי שׁוֹפָר יֵאָמֵר הָאֵחַ וּמִרְחוֹק יִרְיַח מִלְחָמָה רַעַם שָׁרִים וְתִרְוַעָה (יח-כה).

העופות הדורסים (נץ ונשר) - התעופה לגובה, הנדידה, והכח: הַמְבִינֶתְךָ יֵאָבֵד נֶץ יִפְרֹשׁ כַּנְּפָיו לְתִימָן: אִם עַל פִּיךָ יִגְבִּיֵה נֶשֶׁר וְכִי יָדִים קָנוּ: סָלַע יִשְׁכַּן וְיִתְלַנֵּן עַל שָׁן סָלַע וּמִצּוֹדָה: מִשָּׁם חָפַר אֶבֶל לְמִרְחוֹק עֵינָיו יִבִּיטוּ: וְאֶפְרָחָיו יַעֲלֶעוּ דָם וּבִאֲשֶׁר חֲלָלִים שָׁם הוּא (כו-ל).

בפרקים מ'מ"א מתאר ה' את עוצמתם של בהמות ולויתן:

ה' מתאר באריכות רבה את שני בעלי החיים העצמתיים ביותר, בהמות (ביבשה) ולויתן (בים), ושואל את איוב האם הוא מסוגל לשלוט בבריות עצמתיות אלה: תַּמְשֹׁךְ לְוִיתָן בַּחֲפָה וּבַחֲבֵל תִּשְׁקִיעַ לְשָׁנוֹ: הַתְּשִׁים אֲגָמוֹן בְּאֶפֶס וּבַחוּחַ תִּקְוֵב לַחֲיוֹ: הִירְבֵה אֲלֶיךָ תַחֲנֻנִים אִם יִדְבֵר אֲלֶיךָ רִפּוּת: הִיכָרֵת בְּרִית עִמָּךְ תִּקְחֶנּוּ לְעֶבֶד עוֹלָם: הַתְּשַׁחֵק בּוֹ כִּצְפוֹר וְתִקְשָׁרְנוּ לְנִצְרוֹתֶיךָ (מ', כה-כט). כמובן, התשובה היא שאיוב אינו מסוגל לשלוט בהמות ובלויתן, ורק ה' שולט בהם. בכך מודגשת עצמת ה' ואפסות האדם לעומתו.

זוית אישית

איזו תופעה מתופעות הטבע (בעולם הדומם או החי) מרשימה אותך באופן מיוחד, ומלמדת אותך על עצמת הבורא?

בעקבות תיאורים אלה נכנע איוב מלפני ה': וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת ה' וַיֹּאמֶר: יָדַעְתִּי כִּי כָל תּוֹכַל וְלֹא יִבָּצֵר מִמֶּךָ מוֹצָא: מִי זֶה מַעֲלִים עֵצָה בְּלִי דַעַת לָכֵן הִגְדַּתִּי וְלֹא אֲבִין נִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי וְלֹא אֲדַע: שָׁמַע נָא וְאֲנֹכִי אֲדַבֵּר אֲשַׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעֵנִי: לְשִׁמְעַע אֲזַן שָׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה עֵינָי רָאִיתִךָ: עַל כֵּן אֲמַאֵס וְנִחַמְתִּי עַל עֶפְרָת וְאֶפְרָי (מ"ב, א-ו).

שאלה לדיון

כיצד התיאורים הארוכים, של נפלאות הבריאה והשגחת הבורא על בריותיו, נותנים לאיוב מענה?

א. חווית ההתגלות:

עצם ההתגלות של ה' לאיוב נותנת מענה משמעותי. אחד הקשיים הגדולים של איוב היה תחושת הניתוק מה' (בניגוד לתחושת הקרבה לה' שהייתה לו בעבר), וחוסר האפשרות לתקשר אתו ישירות ולשאול מדוע הוא פגע בו. חווית ההתגלות של ה' לאיוב נותנת מענה עמוק של קרבה בין האדם לה', ועבור אדם צדיק כאיוב, המחפש כל חייו את קרבת ה', זהו המענה המשמעותי ביותר. בנוסף לכך, ההתגלות לאיוב מבהירה שאיוב איננו חוטא ואיננו מרוחק מה' אלא מקורב אליו ביותר, עד כדי כך שה' מתגלה אליו ומקיים אתו שיח אישי.

ניתן להבין מכך שהייסורים אינם מהווים מדד לקרבת ה' או ריחוקו, ושמושגי "טוב ורע" אינם קשורים למידת ההצלחה בחיים אלא למידת הקרבה לאלקים. הצדיק הוא האדם הקרוב לאלקים, וקרבת אלקים עצמה היא הטוב. הרשע מרוחק מאלקים, וריחוק זה הוא הרע (ראה בפוסט מאת [ד"ר יהושע רוזנברג](#)).

ב. עוצמת האלקים:

מענה ה' מתאר בהרחבה את ה' כבורא העולם, המשגיח על כל בראיו לפרטי פרטים, ואף מסוגל לשלוט ביצורים החזקים ביותר. תיאורים אלה מלמדים את איוב על עוצמת ה' וגדולתו, ועל שפע הטוב שהוא משפיע על העולם.

עצם ההתבוננות בבריאה ובבורא נותנת לאיוב פרופורציות - הוא יוצא מהחיים הפרטיים שלו ומתבונן על העולם כולו, ומתוך כך מבין שהוא איננו במרכז ההווה, אלא יש התרחשויות רבות נוספות.

בנוסף לכך, הוא מגיע להכרה עמוקה שיש מנהיג לעולם; יש סדר בהתנהלות העולם (למרות הסבל חסר ההגיון במקרה הספציפי שלו); והנקודה החשובה ביותר - ה' משפיע טובה על העולם כולו ודואג לכל בראיו (גם אם יש לפעמים דברים קשים). ה' מתאר באזני איוב כיצד הוא דואג לצרכים הספציפיים של כל בריה ובריה בעולם, ומתוך כך מתברר לאיוב שלא יתכן להעלות על הדעת שה' יפגע בברייתו באופן מכוון (ראה בפוסט מאת [ד"ר שלמה בכר](#), ובפוסט מאת [הרב יעקב מדן](#)).

ג. קטנות האדם וקוצר הבנתו:

בעקבות טענותיו של איוב על האופן בו מתנהל העולם, ה' כביכול מציע לאיוב לקחת את המפתחות ולנהל את העולם במקומו באופן צודק יותר. אך השאלות הרבות המופנות אל איוב, מבהירות לו באופן חד משמעי שמלאכת ניהול העולם היא מורכבת ומסובכת, ואף אדם איננו מסוגל לנהל את העולם (לכן שאלות אלה הן שאלות רטוריות - כל כך ברור שהתשובה עליהן היא שאין סיכוי שהאדם יוכל לעשות זאת). בכך למעשה מתבטלות טענות איוב על הנהגת ה', ומתחדדת תחושת אפסות האדם אל מול עוצמת הבורא ויכולת ההנהגה המופלאה שלו (ראה בפוסטים מאת [הרב פרופ' יהודה ברנס](#); ופרופ' ישעיהו מאורי).

לסיכום:

מענה ה' לאיוב אמנם לא נתן לו תשובה ישירה על הסיבה לייסוריו. אך למעשה הוא קיבל את התשובה הכי משמעותית: הוא זכה להתגלות מיוחדת, במהלכה הוא חש את קרבת ה' שהיא הטוב המוחלט. הוא יצא מהסיפור הפרטי-אישי שלו, התבונן על העולם יותר מגבוה, וקיבל פרופורציות. כעת הוא מכיר בגדולת ה' ובשפע הטוב שהוא משפיע על העולם; הוא מבין את קטנותו מול הבורא וחוסר הבנתו את ההתרחשויות; הוא מבין שניהול העולם וההשגחה על הברואים הם דבר מורכב והאדם איננו יכול לנהל את העולם יותר טוב מה'; והוא מבין שה' איננו מעוניין לפגוע בברייתו אלא להיטיב איתם.

מתוך הבנה זו, איוב יכול להתחיל לשקם את הריסות חייו.

חלק ב - הרעות

אחת ההתמודדויות הקשות של איוב הייתה ההתמודדות החברתית: לא זו בלבד שהוא הורד ממעמדו החברתי הגבוה, אלא שאנשים בזים לו על מצבו המושפל ואינם זוכרים את הטובות שעשה להם בעבר. אפילו רעיו הטובים בוגדים בו, ומעדיפים להצדיק את מעשי ה' ולטעון שהוא חטא ומגיע לו עונש. בגידות אלה מהוות חלק כואב מאד מהייסורים העוברים עליו.

בסיום הספר ה' מזמן לאיוב ולרעיו תיקון של היחסים ביניהם: וַיְהִי אַחֵר דִּבֶּר ה' אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֱלֹהֵי הַתִּימָנִי חֲדָה אִפִּי בְךָ וּבִשְׁנֵי רַעֲיֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתָּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וְעַתָּה קָחוּ לָכֶם שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים וְלָכוּ אֶל עַבְדֵי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עוֹלָה בְּעֶדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדֵי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם פָּגְיוֹ אִשָּׂא לְבַלְהִי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבִלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב: וַיִּלְכוּ אֱלֹהֵי הַתִּימָנִי וּבִלְדָד הַשׁוּחִי צֶפֶר הַנְּעֻמְתִּי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים ה' וַיִּשָּׂא ה' אֶת פְּגִי אִיּוֹב: וְה' שָׁב אֶת שְׁבִיט שְׁבוֹת אִיּוֹב בְּהַתְּפַלְלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ וַיֹּסֶף ה' אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֵה: וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל אַחֲוֵי וְכָל אַחֲוֵיתָיו וְכָל יָדְעָיו לְפָנָיו וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיָּנֻדוּ לוֹ וַיִּנְחַמוּ אֹתוֹ עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר הֵבִיא ה' עָלָיו וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ קִשְׁיָטָה אַחַת וְאִישׁ נָטָם זָהָב אַחַד (מ"ב, ז-יא).

רעי איוב מתבקשים להכיר בטעותם ולהודות בה בפני איוב. איוב מצידו מתבקש למחול להם ולהתפלל בעדם. שני הצדדים אינם פשוטים. קשה לאדם להודות בטעותו ולהתנצל, וקשה לסלוח ולהיטיב עם מי שפגע. אך איוב ורעיו מתגברים על הקושי, ומצליחים לשקם את היחסים ביניהם. בעקבות זאת ה' דואג להתקדמות במצבו של איוב - אנשים נוספים מתקרבים אליו, מנחמים אותו, ומעניקים לו משלהם, וכך מצבו מתחיל להשתפר.

שאלה למחשבה:

שימו לב להשפעתה הרבה של המחילה על חייו של איוב. מה ניתן ללמוד מכך על מהלך סיפורו של איוב?

להרחבה בנושא זה ראו [בדברי הרב סולוביצ'יק](#), ובפוסט [מאת הרב רפי פירשטיין](#).

זוית אישית

חשבו על סיטואציות בהן הייתם צריכים להודות בטעות ולבקש מחילה, או על סיטואציות בהן התבקשתם למחול לאחרים. מה הקושי בתהליך המחילה? באיזה אופן משפיעה המחילה על חי האדם?

חלק ג - סוף טוב הכל טוב?

הספר מסתיים בתיאור אחריתו הטובה של איוב: וַה' בֵּרַךְ אֶת אַחֲרֵית אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיְהִי לוֹ אַרְבָּעָה עָשָׂר אֱלָף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֱלָפִים גְּמֻלִים וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֲתוֹנוֹת: וַיְהִי לוֹ שִׁבְעֵנָה בָּנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת: וַיִּקְרָא שֵׁם הָאֶחָת יְמִימָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קַצִּיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קָרֵן הַפּוֹךְ: וְלֹא נִמְצָא נָשִׁים יְפוֹת כְּבָנוֹת אִיּוֹב בְּכָל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם נְחִלָּה בְּתוֹךְ אַחֲוֵיהֶם: וַיְחִי אִיּוֹב אַחֲרָי וְאֵת מֵאָה וָאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֵּרָא אֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנֵי אִיּוֹב וְאֶת אֲרָבְעָה דָרוֹת: וַיִּמָּת אִיּוֹב זָקֵן וְשָׁבַע יָמִים (מ"ב, יב-יז).

הקונפליקט בסיפור איוב מגיע אל הפתרון - איוב מקבל בסופו של דבר את הגמול הראוי לו, ובכך נפתרות הרבה מהקושיות שעלו במהלך הספר. יחד עם זאת, השלמות המתוארת בסופו של הספר היא רק על פני השטח, ואילו בהתבוננות יותר מעמיקה ברור שחייו של איוב כבר לא יהיו שלמים לעולם. ברור שזכרונם של בניו הראשונים שנפטרו בפתאומיות איננו נמחה מלבו לעולם, והוא ממשיך לכאוב את אובדנם. כמוכן, סביר להניח שתקופת הסבל והייסורים שעברה על איוב השאירה צלקות בנפשו. אינו דומה אדם שכל חייו התנהלו על מי מנוחות ובשלווה, לאדם שהתייסר ואיבד את כל אשר לו, ולאחר מכן חזר למצב טוב. הוא לעולם לא ישוב להיות כשהיה וההסתכלות שלו על החיים תהיה אחרת. יתכן שהייסורים של איוב נתנו לו "הזדמנות" לראות את החיים מזוית אחרת, של אדם מתייסר, או של אדם במעמד נמוך. לאחר שחוה זאת, הוא יתייחס אחרת לאנשים, ואף לרכושו ולמעמדו הגבוה הוא יתייחס בענווה. ניסיון חייו לימד אותו ששום דבר חומרי איננו יציב ובטוח, ומענה ה' לימד אותו את הבטחון בה' - שהוא המקיים את העולם ואת כל הבריות בחסדו ובטובו.

זוית אישית

חשבו על אירועים מאתגרים שעברו עליכם. כיצד השתנתה ההתסכלות שלכם על החיים בעקבות הקושי?

סיכום:

מענה ה' לאיוב איננו נותן הסבר לייסוריו, ומתברר שבעצם ההסבר איננו רלוונטי. עצם העובדה שה' מתגלה לאיוב מחזקת את תחושת קרבת ה'. איוב מבין שייסוריו אינם מעידים על ריחוק מה', אלא צדקתו מקרבת אותו לה', והיא תכלית הטוב.

מענה ה' מוציא את איוב מהסיפור הפרטי הכואב שלו אל מבט גבוה יותר, המבחין בעוצמת הבורא והשגחתו על העולם כולו, ומתוך כך איוב יכול להתייחס לחיים שלו בצורה אחרת: הוא מסוגל להתעלות על הייסורים; הוא מבין שהייסורים אינם בהכרח עונש ולא תמיד ניתן להבין את סיבתם; הוא מסוגל למחול לאנשים שפגעו בו ולהיות נדיב כלפיהם; והוא מבין ששום דבר בחיים לא בטוח מלבד הקשר עם ה' המקיים את הכל בכל רגע.

להרחבה

[מתן על הפרק - דפי לימוד לאיוב פרקים ל"ח - מ"ב](#)

[מאמר מאת פרופ' ישראל רוזנסון - על אחת מפניה של תשובת ה' לאיוב](#)

[שיעור מאת הרב מנשה וינר - מענה ה' מן הסערה](#)

[שיעור מאת הרב מנשה וינר - התיקון של איוב](#)

[שיעור מאת הרב יהודה גלעד - אמונה בעקבות השואה - עיון הגותי בספר איוב](#)